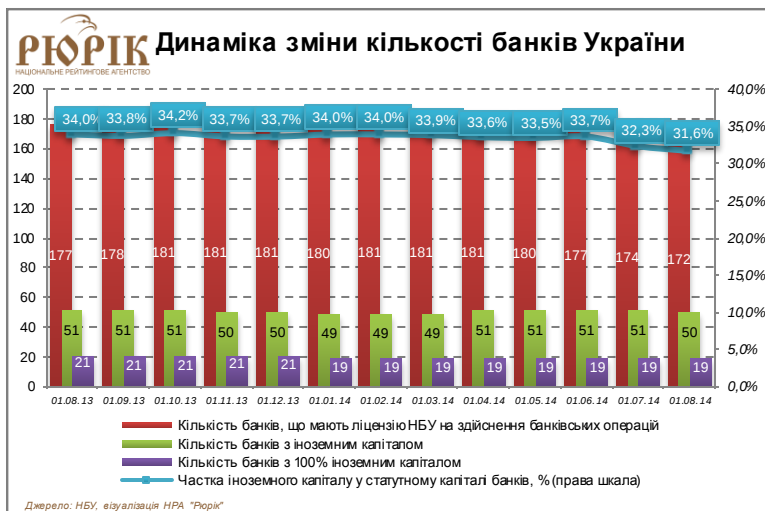
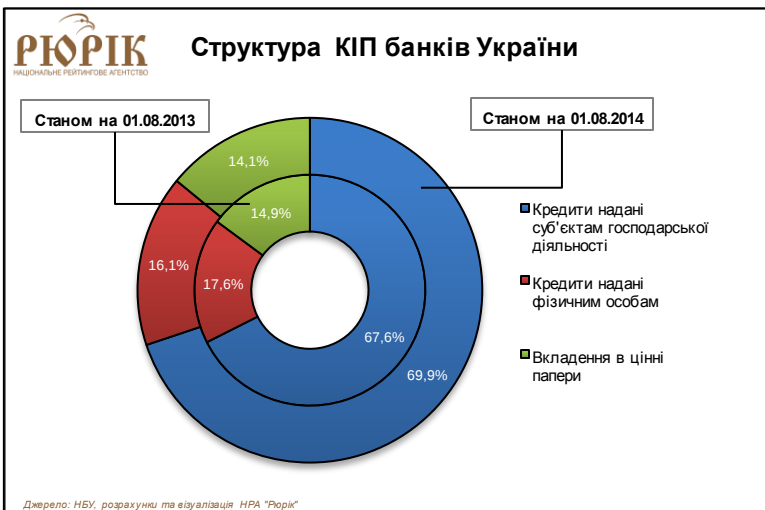
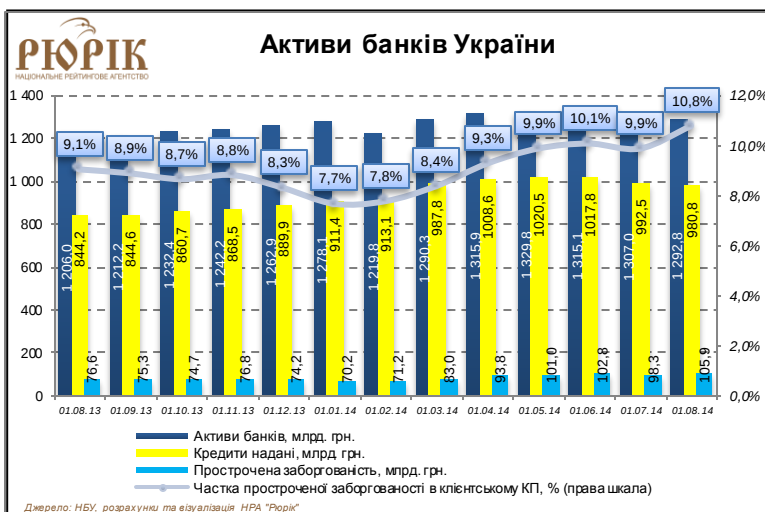

НРА «Рюрік» відзначає наступні ключові зміни в банківській системі України за результатами липня 2014 року:

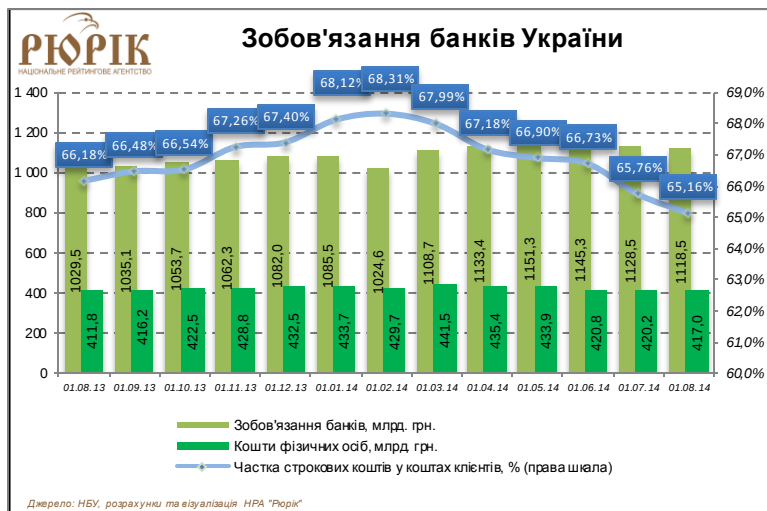

– Станом на 01.08.2014 р. кількість банків, що мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій, становила 172 (в т.ч. 50 банківських установ з іноземним капіталом). Так, протягом перших семи місяців 2014 року НБУ прийняв рішення про відкликання ліцензій дев'яти банківських установ (в т.ч. двох у зв'язку з анексією Криму та як наслідок, неможливістю здійснювати банківський нагляд з метою регулювання). При цьому, станом на початок серпня 2014 року внаслідок погіршення платоспроможності, до 14 банківських установ було запроваджено тимчасову адміністрацію. На дату написання огляду, тимчасову адміністрацію було запроваджено до 17 банківських установ. Незважаючи на ліквідацію ряду проблемних банківських установ з приватним українським капіталом, частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків за результатами липня 2014 року значно зменшилась та наразі складає 31,6%. Варто зазначити, що на зменшення частки іноземного капіталу в БСУ сприяло придбання Миколою Лагуном (власник Дельта Банку) ПАТ «Універсал Банк». При цьому, значна кількість банків з іноземним (західним капіталом) згортає свою діяльність на території України або переорієнтовується переважно на обслуговування корпоративних клієнтів. Втім, незважаючи на відтік західного капіталу з українського ринку, частка російських банків в активах БСУ залишається стабільною та наразі становить близько 13,5% (11% станом на 01.01.2014 р.).

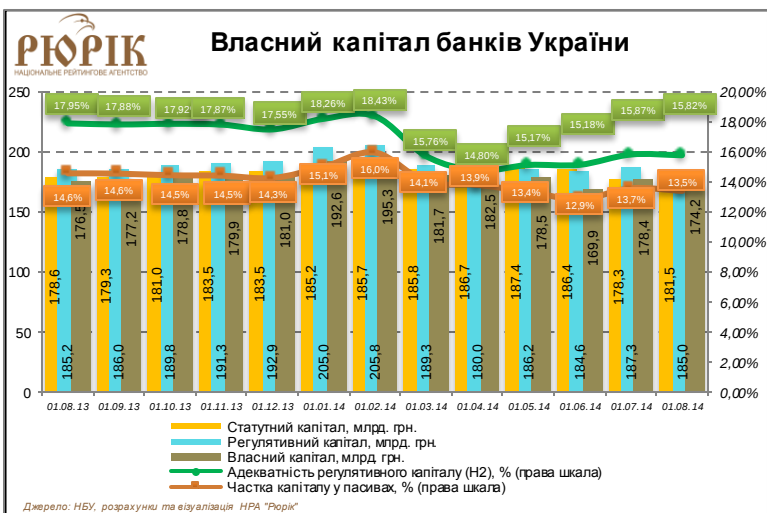
– За результатами липня 2014 року чисті активи банківської системи України зменшились на 1,08% (14 177 млн. грн.) та становили 1 292,79 млрд. грн. станом на 01.08.2014 р. що, в свою чергу, обумовлено як ліквідацією окремих банківських установ, так і призупиненням кредитування (внаслідок обмеженого доступу до внутрішнього та зовнішнього фондування та складною економіко-політичною ситуацією в країні). Значний відтік протягом липня строків клієнтських коштів вкрай негативно вплинув на ліквідність та платоспроможність банківської системи. Протягом липня 2014 року обсяг грошових коштів (включаючи залишки коштів, розміщених на коррахунках в НБУ) зменшився на 3,6% (2 483 млн. грн.) та станом на 01 серпня 2014 року складає 66 533 млн. грн. Обсяг рефінансування банків НБУ задля підтримання ліквідності протягом перших семи місяців поточного року становив 130,1 млрд. грн. за середньою відсотковою ставкою 13,96% річних. При цьому НБУ було прийнято рішення про продовження термінів погашення банками залучених раніше від Нацбанку кредитів до 10 грудня 2014 року. Задля сприяння більш швидкому управлінню ліквідністю, НБУ було прийнято рішення про зниження обсягу обов'язкових резервів, які повинні зберігатися на початок операційного дня на коррахунку банку в Нацбанку з 50% до 40% суми обов'язкових резервів. При цьому, стало відомо про скасування з 19.08.2014 р. вимоги щодо формування обов'язкових резервів на окремому рахунку в НБУ. Протягом липня поточного року залишок коштів на коррахунках та транзитних рахунках зменшився на 4,41% (1 310,6 млн. грн.). Таким чином, на початок серпня залишок коштів на коррахунках становив 28 414,3 млн. грн. Станом на 01.08.2014 р. обсяг в ісоколіквідних активах (без ОВДП) становив 139 303 млн. грн. та був представлений наступним чином: готівкові кошти та банківські метали – 22,42%, кошти в НБУ – 25,34% та коррахунки в інших банках – 52,24%. Інвестована банками в ОВДП сума коштів залишається значною та станом на 01 серпня 2014 року складає 83 146,30 млн. грн. Привабливість ОВДП (в т.ч. і валютних) обумовлена тим, що банки мають змогу отримувати кредити рефінансування від НБУ під їх заставу. Разом з тим, у зв'язку з обмеженістю інструментів розміщення валютних ресурсів, у банків виникає дилема: або ж не залучати вклади в іноземній валюті, або ж інтенсивно шукати канал їх розміщення. Одним з можливих рішень даного питання є інвестування коштів в валютні ОВДП. Частину вільних коштів було інвестовано в ощадні сертифікати НБУ. За підсумками перших семи місяців 2014 року обсяг мобілізаційних операцій становив 800,9 млрд. грн. за середньозваженою відсотковою ставкою 3,74% річних.

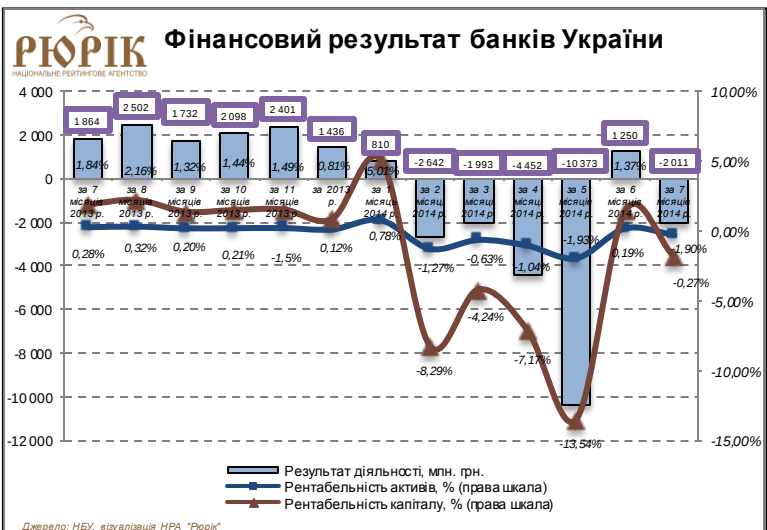
– Протягом липня 2014 року обсяг клієнтського кредитного портфеля зменшився на 1,19% та станом на 01 серпня 2014 року складає 980,76 млрд. грн. Нестабільне політичне середовище, низькі темпи розвитку економіки та відтік клієнтських коштів змушують банківські установи більш прискіпливо відноситись до фінансового стану потенційних позичальників або й взагалі призупинити на деякий час кредитування. Обсяг валютних кредитів, протягом семи місяців 2014 року, збільшився майже на 40% (120 336 млн. грн. (екв. в іноземній валюті)), що є наслідком значної девальвації національної валюти з початку року. Частка валютних кредитів в загальному клієнтському кредитному портфелі залишається значною та складає 43,8%. Нестабільне економічне середовище та значна девальвація національної валюти в 2014 році спричинили збільшення боргового навантаження на позичальників, що, в свою чергу, сприяло зростанню обсягу просторочної заборгованості на 50,93% (35,74 млрд. грн.), що станом на 01.08.2014 р. складає 105 922 млн. грн. та відповідає 10,8% клієнтського кредитного портфеля і, в свою чергу, в повній мірі покривається сформованими резервами. Варто зауважити, що задля захисту позичальників, котрі мають зобов'язання перед банківськими установами за споживчими кредитами в іноземній валюті, з 11 червня 2014 року вступив в дію закон «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті». Крім того, 03 липня 2014 року в першому читанні ВРУ був ухвалений законопроект №4185а-2 «Про реструктуризацію кредитних зобов'язань з іноземної валюти в гривню», що передбачає можливість реструктуризації заборгованості за валютними кредитами за офіційним курсом НБУ, що діяв на момент реструктуризації, залишаючи при

цьому попередню відсоткову ставку за боргом. **Корпоративний клієнтський кредитний портфель** представлений переважно коротко- та середньостроковими кредитами в національній валюті нефінансовим корпораціям, за цільовим спрямуванням – інші кредити (в т.ч. кредити в поточну діяльність). Кредитний портфель суб'єктів господарської діяльності за видами економічної діяльності був представлений переважно кредитами, наданими представникам сфери «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів» та «Переробна промисловість». Рівень рентабельності операційної діяльності виробництва підприємств сфери «Промисловість» складає -5,9% та «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів» – -23,9%. Станом на початок серпня 2014 року, середнє значення відсоткової ставки² за кредитами, наданими суб'єктам господарювання, складало 14,3% в національній валюті та 8,0% в іноземній валюті (16,3% та 8,2% відповідно на початку січня 2014 року). **Роздрібний клієнтський кредитний портфель** протягом липня 2014 року зменшився на 0,48% (846 млн. грн.) та станом на 01 серпня 2014 року складав 173 666 млн. грн. Основною складовою роздрібного клієнтського кредитного портфеля є споживчі кредити (в т.ч. «кешові» кредити). Обсяг іпотечних кредитів, наданих фізичним особам протягом перших семи місяців 2014 року, порівняно з аналогічним періодом минулого року, зменшився на 0,59% (359 млн. грн.). В цілому, низькі темпи розвитку іпотечного кредитування обумовлені доволі низькими темпами в відновлення будівельної галузі, а також з достатньо низьким платоспроможним попитом населення на довгострокове кредитування.

– Станом на 01.08.2014 р. обсяг зобов'язань БСУ складає 1 118,5 млрд. грн. Основною складовою зобов'язань банківської системи України є портфель коштів населення – 37,28%. Середні відсоткові ставки³ за депозитами в національній та іноземній валюті станом на 01.08.2014 р. складають 10,6% та 6,5% відповідно (15,6% та 8,1% за попередній місяць). Протягом перших семи місяців 2014 року валютний клієнтський портфель збільшився на 11,63% (28 634 млн. грн.) (в наслідок девальвації національної валюти), в той час як в ідтків коштів зі строкових рахунків в національній валюті склав 43 695 млн. грн. При цьому, слід зазначити, що починаючи з червня 2014 року, тенденція змінювалася на протилежну: за підсумками відбувся приріст вкладів населення (в липні зафіксоване незначне зменшення) в національній валюті за одночасного значного відтоку валютних вкладів. Однією з причин такої ситуації може бути те, що в ряд великих банків була введена тимчасова адміністрація (деякі з них в червні були ліквідовані), при цьому виплати за валютними вкладами здійснюються Фондом у гривні за курсом, встановленим НБУ на дату введення в банк тимчасової адміністрації. Загалом, задля недопущення різкого відтоку в валютних вкладах, НБУ було прийнято рішення про часткове обмеження зняття валютних депозитів. Обсяг готівки, що перебуває поза банківською системою, незважаючи на деяке зменшення протягом липня, за результатами семи місяців 2014 року збільшився на 21,7% – до 289,5 млрд. грн. **Клієнтський портфель СГД** за результатами липня 2014 року збільшився на 1,29% (3,0 млрд. грн.) виключно за рахунок зростання залишків коштів на поточних рахунках та станом на 01.08.2014 р. складає 236,23 млрд. грн. При цьому, як і за підсумками півріччя, за результатами липня продовжилось вилучення строкових вкладів. Певною мірою, обмежений доступ до банківського кредитування зумовлює вилучення СГД строкових депозитів. Портфель коштів СГД за видами економічної діяльності представлений переважно за рахунок залучених коштів від представників «Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів», «Переробна промисловість» та «Сільське господарство, лісове та рибне господарство». **Роздрібний клієнтський портфель** протягом липня 2014 року зменшився на 0,75% (3 160 млн. грн.) та станом на 01.08.2014 р. складає 417,04 млрд. грн.

– За результатами липня 2014 року власний капітал банків зменшився на 2,34% (4 178 млн. грн.). Рівень покриття власним капіталом активів та кредитно-інвестиційного портфеля є задовільним та становить 13,48% і 16,14% відповідно. Протягом липня 2014 року обсяг регулятивного капіталу зменшився на 2 360 млн. грн. та станом на 01.08.2014 р. складає 184 948 млн. грн. Адекватність регулятивного капіталу протягом липня 2014 року знизилася на 0,32% та станом на 01.08.2014 р. складає 15,82% та перевищує з достатнім запасом мінімальне допустиме значення (10%).

– За підсумками липня 2014 року фінансовий результат БСУ був від'ємним та становив (-) 2 011 млн. грн. Від'ємний фінансовий результат БСУ за підсумками перших семи місяців 2014 року зумовлений в першу чергу погіршенням якості активів банків, що, в свою чергу, зумовлює необхідність подальшого доформування резервів.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Національного банку України (режим доступу: www.bank.gov.ua).

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку НРА «Рюрік», к.е.н., Додієвський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76.

Відповідальний аналітик:

Фінансовий аналітик НРА «Рюрік», Першин Дмитро Олександрович, тел. (044) 484-00-53, вн. 117.

ТОВ «РЮРІК»

04053 Україна, м. Київ, вул. Артема, 52а

+38 (044) 383 0476, +38 (044) 484 0053

e-mail: info@rurik.com.ua

www.rurik.com.ua

¹ За даними Держкомстату: www.ukrstat.gov.ua. Інформація наведена за період: січень-березень 2014 року.

² За даними щоденних форм статистичної звітності №310Д.

³ За даними форми статистичної звітності №350Д.